

חוק פנסיה לעצמאים
חוזר מיסים מספר 2.17

חוק פנסיה לעצמאים

החל מינואר 2017 יידרשו העצמאים לחסוך לפנסיה חובה

לא תחול חובת ההפקדה לפנסיה על עצמאים, הבאים:

1. טרם מלאו לעצמאי 21 שנים.

2. עצמאי אשר הגיע לגיל הפרישה המוקדמת, כמשמעותו בחוק גיל פרישה, התשס"ד – 2004.

3. טרם חלפו שישה חודשים מהמועד שבו העצמאי נרשם לראשונה כעוסק לפי סעיף 52 לחוק מס ערך מוסף, התשל"ו-1975.

4. עצמאי שמלאו לו 55 שנים ביום תחילתו של חוק זה.

היכן נדרשים העצמאים לחסוך את כספי הפנסיה שיופרשו?

עצמאי נדרש לפתוח קופת גמל כעמית עצמאי או קרן פנסיה באחת מחברות הביטוח או קרנות הפנסיה.

מה שיעור ההפרשה שעל השכירים להפריש לפנסיה?

עצמאי יפקיד תשלומים לקופת גמל לקצבה בשל הכנסה חייבת בהפקדה, בשנת מס, בשיעורים כמפורט להלן:

1. על חלק ההכנסה החייבת בהפקדה שאינו עולה על מחצית השכר הממוצע במשק – 4.45%.

2. על חלק ההכנסה החייבת בהפקדה שעולה על מחצית השכר הממוצע במשק ואינו עולה על השכר הממוצע במשק – 12.55%.

ומה לגבי עצמאי שרוצה לחסוך יותר?

מעל השכר הממוצע במשק אין חובת הפקדה, אבל אפשר להפקיד ולקבל הטבות מס

כיצד משתנים דמי הביטוח הלאומי כתוצאה מהחוק החדש?

דמי הביטוח הלאומי מופחתים רק למי שמרוויח עד 60% מהשכר הממוצע במשק, בערך 6,000 שקל, ושיעורם יעמוד על 2.87% במקום 6.72% מהשכר. עבור מי שמרוויח מעל 60% מהשכר הממוצע, דמי הביטוח יעלו מ 11.23% ל-12.85%. המשמעות היא שככל שעצמאי מרוויח יותר הוא ישלם יותר כסף לביטוח לאומי, שכן ברמת השכר הגבוהה הוא ישלם עוד 1.65%, כך שהחל משלב מסוים התשלום הנוסף יקוז את החיסכון שמרוויחים עד מחצית השכר הממוצע במשק.

בשורה התחתונה, כיצד יושפעו עצמאים שמרוויחים ברמות השכר השונות?

עצמאי שמרוויח 7,500 שקל בחודש יהיה כמעט מאוזן: הוא יחסוך כ-510 שקל מהתשלום החודשי לביטוח לאומי, ויפריש כ-530 שקל לפנסיה. עצמאי שמרוויח 10,000 שקל בחודש יחסוך כ-170 מהתשלום לביטוח לאומי וישלם כ-850 שקל הפרשות לפנסיה. עצמאי שמרוויח 15 אלף שקל בחודש יחסוך כ-80 שקל מהתשלום לביטוח לאומי וישלם כ-850 לפנסיה. עצמאי שמרוויח 20 אלף שקל בחודש ימשיך לשלם לביטוח לאומי את הסכום שהוא משלם כיום, וגם הוא יפריש לפנסיה כ-850 שקל לחודש. חשוב להדגיש שזה חישוב לא מאוד מדויק, משום שההפקדה לפנסיה גם מעניקה זיכוי מס של 35%, שמקטין את התשלום נטו למס.

מה לגבי עצמאיים שהם גם שכירים?

אם שכרו של העצמאי גבוה מ-10,000 שקל, לא חלה עליו חובת הפרשה נוספת כעצמאי, שכן הוא יחסוך לפנסיה במסגרת משכורתו כשכיר. לגבי עצמאיים שהם גם שכירים ומרוויחים פחות מכך, כדאי לחכות לניסוח הסופי של החוק, אולם ההיגיון אומר כי הם יחויבו לחסוך את ההפרש כעצמאיים.

האם ניתן לקבל הטבות מס בגין ההפקדה החדשה לפנסיה?

בוודאי. כאמור, מדובר בהפקדה לקופת גמל עצמאית שמזכה בניכוי וזיכוי, כך שחלק מהכסף חוזר למפקיד, בתנאי שהוא משלם מס.

באילו נסיבות ניתן למשוך את רכיב דמי האבטלה?

כשהעצמאי סוגר את העסק או פורש לפנסיה, הוא יוכל למשוך 1/3 מהסכום שצבר, גם בגין צבירה בקופת גמל עצמאית מהתקופה שקודמת לחוק, או לפי הנוסחה הבאה: מספר שנות העבודה כפול הכנסתו החודשית עד תקרה של 12,230 שקל

- שהיא תקרת הפטור על פיצויים. אין הגבלה על מספר הפעמים שבהם יהיה העצמאי רשאי למשוך מהקופה את רכיב האבטלה.

מה הרוויחו העצמאים בנוגע לקרן השתלמות?

במסגרת החוק ניתנה הטבה לקרן השתלמות. הוסרה המגבלה של 2.5% הראשונים מההפקדה, שעד כה היו "הולכים לאיבוד". כיום עצמאי יוכל להפקיד עד 4.5% מהכנסתו (ועד לתקרה שנתית של 261 אלף שקל) וליהנות ממלוא ההטבה הכוללת פטור ממס על הרווח בקרן. למעשה בדרך זו העצמאים המבוססים, שכעת ישלמו יותר לביטוח לאומי, יקבלו הטבת מס שבצורה מסוימת תפצה אותם.

כיצד אתה ממליץ לעצמאים שהכנסתם החודשית אינה קבועה להפקיד לפנסיה בצורה מסודרת כדי לעמוד בתנאי החוק החדש?

הם יכולים לבחור באחת משתי הדרכים הבאות, או לשלב ביניהן: לעשות הוראת קבע שמשקפת את הסכום המינימאלי לחיסכון לפנסיה - בהנחה שיגיעו להכנסה המינימאלית ולהפקיד בסוף השנה את ההפרש על ההכנסה שלא הפרישו בגינה לפנסיה.

מה יקרה למי שלא יחסוך לפנסיה וכיצד יבוצע המעקב?

הנושא עדיין לא נקבע סופית, כרגע מדובר בקנס של כ-500 שקל ויתכן שהקנסות יתחילו רק משנת 2018, אחרי תקופת התאקלמות.

יש לציין שאין בהצעות אלו משום תכנון מס ואינן המלצה לעשות או להמנע מלעשות מהלך כלשהו.

אנו עומדים לרשותכם לכל מידע נוסף, ככל שיידרש. חוזר זה נועד למסירת מידע כללי בלבד.

אין לראות בחומר המתפרסם בחוזר זה משום ייעוץ או חוות דעת כלשהיא. לפני נקיטת צעדים כלשהם אנו ממליצים על קבלת ייעוץ מקצועי.

ניר שירן
רואה חשבון
מס' ת"ד 027939703

בכבוד רב,
ניר שירן ושות'
רואי חשבון